

Brun dværgmalle (*Ameiurus nebulosus*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Ameiurus nebulosus*

Synonymer: *Ameiurus vulgaris*, *Ictalurus nebulosus*,
Pimelodus nebulosus

Kaldenavn: Brun dværgmalle/dværgmalle

Brun dværgmalle, Foto: Henrik Carl

Beskrivelse: Den brune dværgmalle er kraftigt bygget fisk med en bred mund. Der er 8 lange skægtråde (to par på snuden og to par på hagen). Kroppen er uden skæl. Mellem rygfinnen og halefinne findes en stråleløs fedtfinne. Den forreste stråle i brystfinnerne er en kraftig, savtakket pigstråle. Farven er meget variabel og kan svinge fra gulbrun til sort, og den kan være lettere spraglet. Maksimallængden er ca. 60 cm, men fiskene bliver kun meget sjældent over 30-40 cm, og i Danmark kendes kun fisk op til knap 30 cm. Arten er mere eller mindre altædende og kan optræde som toprovdyr.

Forvekslingsmuligheder

Den forveksles herhjemme lettest med den europæiske malle (*Silurus glanis*), men de to arter er ret nemme at kende fra hinanden, da den europæiske malle kun har 6 skægtråde og mangler fedtfinne. Andre steder i Europa forveksles den ofte med den sorte dværgmalle (*Ameiurus melas*). De to arter kan kendes fra hinanden på, at den sorte dværgmalle kun har svagt udviklede savtakker på brystfinnestrålerne.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Den brune dværgmalle stammer fra det østlige Nordamerika³ og herfra er den med menneskets hjælp spredt til andre dele af Nordamerika, Sydamerika, Asien, New Zealand og Europa. Til Europa kom den i 1800-tallet, og den har siden etableret bestande i mange lande. Den blev første gang registreret i Danmark omkring 1930, da et eksemplar blev udsat i en sø i Odense. Siden er den fundet enkeltvis i ca. 15 søer rundt omkring i landet¹. Desuden blev en stor ynglebestand i 2001 fundet i et vandhul ved Støvring i Nordjylland², og her er arten registreret i stort antal flere gange senere. Det er uvist, hvor fiskene stammede fra, men formentlig er der tale om udsatte akvariefisk, da arten tidligere var en almindelig akvariefisk herhjemme. Nu ses den kun meget sjældent i handlen (som havedamsfisk).

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj

Sprednings-potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme-hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
2	2	2	2	1	1	8	10

Spredningspotentiale: 2 (middel). Spredningspotentialet for brun dværgmalle er vurderet til middel. Den kan reproducere sig i naturen herhjemme, men der er ikke registreret spredning fra ynglebestanden i Nordjylland til andre steder. Danner den først bestande i nogle af de store å-systemer, vil den dog kunne spredes over større områder, for den er meget hårdfør og tåler både forurening og lavt iltindhold, og den tåler også brakvand³, så den kan spredes fra å til å gennem havet i nogle dele af landet. Størst er risikoen for menneskeskabt spredning, men da arten tilsyneladende bliver mere og mere sjælden i handlen herhjemme, er risikoen faldende.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 2 (middel). Brune dværgmaller er ferskvandsfisk, der kan leve i mange forskellige biotoper. De findes i damme, søer, bække og floder samt fra tid til anden også i brakvand³. De største tætheder finder man på steder med lavt, varmt vand med tæt plantevækst. De kan overleve i ret forurenede og iltfattigt vand.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 2 (middel). Påvirkning af hjemmehørende arter er vurderet til middel. Der er ingen viden om artens betydning i Danmark, for i vandhullet i Nordjylland, hvor den yngler, findes der ingen andre fiskearter, og det er uvist, om der var andre arter til stede på udsætningstidspunktet. Bestanden er dog så tæt, at det er tvivlsomt, om andre arter ville kunne etableres¹. Erfaringer fra udlandet viser, at arten kan have negativ betydning for andre fisk i et varmere klima. Om det kan overføres til danske forhold, er usikkert, men stigende temperaturer vil give arten en fordel, som potentielt kunne påvirke hjemmehørende arter negativt.

Påvirkning af økosystemer: 2 (middel). Påvirkning af økosystemer er vurderet til middel. Da det er en rovfisk, der kan danne tætte bestande, kan den potentielt ændre sammensætningen af andre fisk (og andre byttedyr). Hvis den nedbringer antallet af karpefisk, kan det betyde, at vandet bliver klarere, da prædationen på dyreplanktonet vil blive nedsat.

Økonomiske effekter: 1 (lav). De økonomiske effekter for brun dværgmalle er vurderet til lav. Der bruges ikke penge på hverken overvågning eller bekæmpelse. I tilfælde af, at den bliver mere udbredt herhjemme, er der ikke umiddelbart grund til at tro, at den vil gøre større skade på værdifulde arter, for den findes mest i søer og damme, hvor der ikke er de store kommercielle interesser.

Helbredseffekter: 1 (lav). Der er ingen kendte negative helbredseffekter for brun dværgmalle.

Total score = 10

Kilder

¹ Nielsen, J.G. 2012. Brun dværgmalle. S. 333-337 i: Carl, H. & Møller, P.R. (red.). Atlas over danske ferskvandsfisk. Statens Naturhistoriske Museum.

² Hansen, K. & Jensen; J.K. 2005. Dværgmalle (*Ameiurus nebulosus*) ynglende i det fri i Danmark. Flora og Fauna 111(2): 49-52.

³ Scott, W.B. & Crossman, E.J. 1973. Freshwater fishes of Canada. Fisheries Research Board of Canada.